

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

**Raport branżowy z ewaluacji projektu
„Nauczyciel - to nie tylko teoretyk”.
Branża spożywcza oraz gastronomiczna.**

---

grupa GUMUŁKA
Pasja. Wiedza. Doświadczenie.

Katowice, 2013

Spis treści

1.	Wykaz skrótów	3
2.	Wprowadzenie	4
3.	Zastosowana metodologia	8
3.1.	Triangulacja badawcza	8
3.2.	Zastosowane metody i techniki badawcze	8
3.3.	Elementy przebiegu badania	9
3.3.1.	Analiza dokumentów (desk research).....	9
3.3.2.	Telefoniczny wywiad kwestionariuszowy wspomagany komputerowo (CATI)	10
3.3.3.	Ankieta audytoryjna	11
3.3.4.	Analizy ilościowo-jakościowe	13
3.3.5.	Analiza statystyczna.....	13
3.3.6.	Analiza jakościowa	13
4.	Wyniki badania	14
4.1.	Wyniki analizy desk research.....	14
4.2.	Wyniki badania CATI z nauczycielami.....	14
4.3.	Wyniki badania CATI z przedstawicielami przedsiębiorstw	23
4.4.	Wyniki badania audytoryjnego z uczniami.....	24
5.	Wnioski i rekomendacje z badania	31
5.1.	Odpowiedzi na pytania badawcze	31
5.2.	Podsumowanie	37
5.3.	Rekomendacje z badania	38

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

1. Wykaz skrótów

- AA - ankieta audytoryjna
- AD - analiza dokumentów (desk research)
- BP - Biuro Projektu
- CATI - wywiad telefoniczny (ang. Computer Assisted Telephone Interview)
- CKU - Centrum Kształcenia Ustawicznego
- CKP - Centrum Kształcenia Praktycznego
- Uczestnicy praktyk zawodowych - nauczyciele i instruktorzy nauki zawodu
- Uczniowie - uczniowie uczestników Projektu
- UE - Unia Europejska

2. Wprowadzenie

W ramach realizacji projektu Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki na lata 2007-2013, współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego, „Nauczyciel - to nie tylko teoretyk”, Zespół Badawczy miał za zadanie przeprowadzić ewaluację projektu programu praktyk w przedsiębiorstwach nauczycieli przedmiotów zawodowych województwa pomorskiego, w branżach: budowlanej, mechanicznej, elektromechanicznej, spożywczo- gastronomicznej oraz turystycznej z hotelarstwem.

Kilka słów na temat ewaluacji

Ewaluacja jest narzędziem, które służy ocenie realizowanego przedsięwzięcia poprzez odpowiedź na postawione w ramach badania pytania badawcze i przy użyciu odpowiednich kryteriów ewaluacyjnych. Najczęściej ewaluacja realizowana jest w końcowej fazie realizacji projektu (ewaluacja ex – post) i stanowi podsumowanie wdrożonych w jego ramach działań, a raport z badania prezentuje wnioski i propozycje rekomendacji, które mogą być wykorzystane w przyszłości w celu usprawnienia realizacji podobnych projektów. Taka też sytuacja miała miejsce w przypadku ewaluacji projektu „Nauczyciel - to nie tylko teoretyk”.

Ogólna informacja na temat przebiegu Badania

Głównym celem projektu „Nauczyciel - to nie tylko teoretyk” realizowanym na terenie województwa pomorskiego było podniesienie wiedzy nauczycieli przedmiotów zawodowych w odniesieniu do regionalnego rynku pracy poprzez odbycie praktyk w przedsiębiorstwach przez 100 nauczycieli przedmiotów zawodowych, z województwa pomorskiego oraz opracowanie programów praktyk nauczycieli w przedsiębiorstwach.

W celu uzyskania pogłębionej wiedzy na temat założeń projektu, jego celów i rezultatów oraz realizowanych działań projektowych, Wykonawca dokonał analizy desk research kluczowych dokumentów projektowych.

Badania bezpośrednie z uczestnikami i uczniami uczestników, z uwagi na potrzebę maksymalizacji rzetelności i wiarygodności uzyskanych ocen i opinii, zostały podzielone na 2 etapy. Pierwszy etap realizacji wywiadów CATI z nauczycielami oraz ankietyzacji uczniów zostały przeprowadzone po zakończeniu 2 tur praktyk zawodowych w 2012 roku, natomiast drugi etap

po zakończeniu 2 tur praktyk zawodowych w 2013 roku. W przypadku przedsiębiorstw badanie CATI zostało zrealizowane po zakończeniu praktyk zawodowych nauczycieli.

W ramach przeprowadzonego badania Wykonawca zastosował również analizę statystyczną jako metodę analizy i prezentacji danych.

Połączenie różnorodnych rodzajów danych, metod badawczych, technik analizy i gromadzenia informacji (czyli zastosowanie tzw. triangulacji metodologicznej), pozwoliło lepiej poznać i zrozumieć badane problemy oraz umożliwiło odpowiedzieć na pytania badawcze z różnej perspektywy i wielu punktów widzenia, które wzajemnie się uzupełniają i weryfikują.

Pytania badawcze

Pytania badawcze, zostały sprecyzowane we wstępnej fazie realizacji projektu. W trakcie badania ewaluacyjnego oraz tworzenia raportu metodologicznego przypisano pytaniom badawczym odpowiednie kryteria ewaluacyjne, przy pomocy których wykonane zostały analizy. Pytania badawcze wraz z przypisanymi do nich kryteriami znajdują się w tabeli poniżej (**Błąd! Nie można odnaleźć źródła odwołania.**).

Tabela 1. Zestawienie zagadnień badawczych

L.p.	Zagadnienia badawcze	Kryterium ewaluacji	Metoda/technika zbierania danych	Źródło danych
1	Jakie są źródła informacji o projekcie?	Skuteczność Trafność	AD	Dokumenty i dane zastane
			CATI	Uczestnicy praktyk zawodowych
2	Jakie są motywy przystąpienia do projektu?	Użyteczność Trafność	CATI	Uczestnicy praktyk zawodowych
				Przedstawiciele przedsiębiorstw
3	Czy udział w projekcie przyczynił się do zmiany życia zawodowego uczestników?	Trafność Skuteczność	CATI	Uczestnicy praktyk zawodowych
4	Jaki jest poziom merytorycznej i praktycznej wiedzy uczestników projektu? Czy udział w praktykach spowodował wzrost tej wiedzy?	Trafność Skuteczność	CATI	Uczestnicy praktyk zawodowych
				Uczniowie
			AA	Przedstawiciele przedsiębiorstw Uczniowie
5	Jaki był zakres wsparcia w ramach realizowanego przez PTK-M projektu? Czy wsparcie udzielone uczestnikom projektu było wystarczające? Czego brakowało?	Użyteczność Trafność Efektywność	CATI	Uczestnicy praktyk zawodowych
				Przedstawiciele przedsiębiorstw

L.p.	Zagadnienia badawcze	Kryterium ewaluacji	Metoda/ technika zbierania danych	Źródło danych
			AD	Dokumenty i dane zastane
6	Jak wyglądało szkolenie wstępne poprzedzające praktyki zawodowe? Jaka jest jego przydatność w kontekście prowadzenia zajęć edukacyjnych?	Użyteczność Efektywność	AD	Dokumenty i dane zastane
			CATI	Uczestnicy praktyk zawodowych
			AA	Uczniowie
7	Co miało największe znaczenie dla uczestników projektu w kontekście wzięcia w nim udziału?	Użyteczność	CATI	Uczestnicy praktyk zawodowych Przedstawiciele przedsiębiorstw
8	Jak oceniane jest zaplecze organizacyjno-techniczne przedsiębiorstw w których prowadzone były praktyki zawodowe?	Trafność Użyteczność	CATI	Uczestnicy praktyk zawodowych Przedstawiciele przedsiębiorstw
9	Co było najmocniejszym a co najsłabszym punktem praktyk zawodowych?	Użyteczność Skuteczność	CATI	Uczestnicy praktyk zawodowych
			AD	Dokumenty i dane zastane
10	Jakie problemy pojawiły się podczas praktyk zawodowych?	Trafność Efektywność	CATI	Uczestnicy praktyk zawodowych Przedstawiciele przedsiębiorstw
11	Jak postrzegane jest doskonalenie zawodowe i poszerzanie wiedzy przez nauczycieli/ instruktorów zawodu? Jak postrzegane są inicjatywy typu „Nauczyciel – to nie tylko teoretyk”?	Skuteczność Trafność	CATI	Uczestnicy praktyk zawodowych Przedstawiciele przedsiębiorstw
			AA	Uczniowie
12	Czy uczniowie byli informowani o fakcie odbycia przez nauczyciela praktyk zawodowych? Czy odnotowano różnicę w sposobie i programie nauczania przedmiotów zawodowych po odbyciu praktyk zawodowych?	Skuteczność Trafność	AA	Uczniowie
			CATI	Uczestnicy praktyk zawodowych
13	Czy potrzeba uczestnictwa nauczycieli/ instruktorów zawodu w szkoleniach/praktykach jest dostrzegana?	Trafność Skuteczność	AA	Uczniowie
			CATI	Uczestnicy praktyk zawodowych
14	Czy uczniowie zmienili sposób postrzegania nauczycieli zawodu (wizerunek) po odbyciu przez nich praktyk?	Skuteczność	AA	Uczniowie
15	Czy uczniowie wykazują chęć poznania nowych technologii oraz wszelkich tematów zawartych w programie praktyk dla nauczycieli?	Skuteczność	AA	Uczniowie
16	Jak oceniana jest skuteczność praktyk zawodowych w kontekście pozyskania wiedzy praktycznej?	Skuteczność Trafność	CATI	Uczestnicy praktyk zawodowych Przedstawiciele przedsiębiorstw
17	Czy uczestnicy oraz przedsiębiorstwa biorące udział w projekcie wyrażają chęć ponownego wzięcia udziału w tego typu przedsięwzięciu?	Skuteczność	CATI	Uczestnicy praktyk zawodowych Przedstawiciele przedsiębiorstw

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Źródło: Opracowanie własne.

Kryteria ewaluacyjne

Analiza w ramach badania ewaluacyjnego przeprowadzona została w szczególności przy uwzględnieniu następujących kryteriów ewaluacyjnych, zaproponowanych przez Zamawiającego:

1. Trafność służąca ocenie, czy zrealizowane praktyki zawodowe (forma, zakres itp.) były adekwatne do założeń projektu.
2. Użyteczność służąca ocenie, w jakim stopniu zrealizowane w ramach projektu praktyki zawodowe spełniły potrzeby i oczekiwania nauczycieli i instruktorów zawodu.
3. Skuteczność służąca ocenie, w jakim stopniu przeprowadzenie praktyk zawodowych realizuje założone cele projektu.
4. Efektywność służąca ocenie, czy stosunek poniesionych nakładów na realizację projektu do uzyskanych wyników i rezultatów pozwolił uzyskać maksymalizację założonych celów projektu.

3. Zastosowana metodologia

3.1. Triangulacja badawcza

W ramach ewaluacji projektu „Nauczyciel - to nie tylko teoretyk” przeprowadzono badania ilościowe i jakościowe. Przeprowadzenie procesu badawczego w oparciu o zróżnicowane metody i techniki pozwala uzupełnić informacje zdobyte jedną metodą – innymi. Sytuacja ta korzystnie wpływa na pogłębienie analizy danych. Tak zwana triangulacja, czyli różnorodność technik analizy i gromadzenia informacji pozwala lepiej poznać i zrozumieć badane problemy oraz stwarza możliwość dokonania odniesień i porównań. Powstaje w ten sposób szerszy materiał badawczy do oceny i wnioskowania. Ponadto projektowana analiza i ewaluacja projektu uwzględniła punkty widzenia różnych grup zainteresowanych obiektem badania.

W ramach projektowanego badania zastosowano w szczególności:

- triangulację źródeł danych – tzn. analizą zostały objęte dane zastane i dane wywołane;
- triangulację metod badawczych – tzn. zastosowano różne metody badawcze, co umożliwiło lepiej poznać i zrozumieć badane zjawiska;
- triangulację perspektyw badawczych – tzn. ewaluacja została przeprowadzona przez Zespół badaczy (nie przez jedną osobę), co pozwoliło uzyskać szerszy obraz przedmiotu badania.

Wykorzystanie w badaniu danych pochodzących z różnych źródeł, zbieranych różnymi metodami i przez różnych badaczy daje gwarancję otrzymania wiarygodnych danych, na podstawie których możliwe staje się sformułowanie uprawnionych wniosków – poprawnych pod względem logicznym i metodologicznym.

3.2. Zastosowane metody i techniki badawcze

W ramach projektowanego badania ewaluacyjnego Wykonawca zastosował następujące metody i techniki badawcze oraz metody analizy danych:

- analiza dokumentów (desk research);
- wywiad telefoniczny wspomagany komputerowo (CATI);
- badania ankietowe – ankieta audytoryjna;

- analizy ilościowo-jakościowe.

3.3. Elementy przebiegu badania

3.3.1. Analiza dokumentów (desk research)

Charakterystyka metody

Desk research jest metodą badań społecznych, która zakłada szczegółową analizę istniejących danych – nie jest zatem związana z pozyskiwaniem nowych informacji, a jedynie scaleniem, przetwarzaniem i analizą dostępnych danych.

Koncepcja badania

Warunkiem koniecznym merytorycznie poprawnej realizacji projektowanej ewaluacji było dogłębne zapoznanie się Zespołu Badawczego z dokumentami oraz danymi zastanymi dotyczącymi założeń i realizacji projektu „Nauczyciel - to nie tylko teoretyk”. Ponadto analiza desk research posłużyła dokonaniu porównania celów projektu, formy i rezultatów jego przeprowadzenia.

Zakres merytoryczny badania

Zastosowanie metody umożliwiło zapoznanie się z założeniami projektowymi (przede wszystkim z celami, działaniami i rezultatami projektu).

Wykaz przeanalizowanych dokumentów

Celem prawidłowej realizacji badania Wykonawca przeanalizował, m.in.:

- dokumentację projektu (m.in. wnioski o dofinansowanie);
- portfolio przygotowane dla uczestników projektu;
- program szkolenia dydaktyczno - merytorycznego poprzedzającego praktyki zawodowe;
- program praktyk zawodowych;
- materiały dostarczone uczestnikom projektu;
- wyniki przeprowadzonych dotychczas w ramach projektu badań.

3.3.2. Telefoniczny wywiad kwestionariuszowy wspomagany komputerowo (CATI)

Charakterystyka metody

Wywiad telefoniczny wspomagany komputerowo opiera się na połączeniu rozmowy telefonicznej z bezpośrednim wprowadzeniem uzyskiwanych informacji do elektronicznej bazy danych. Specjalnie przeszkolony w tym celu ankieter przeprowadza wywiad ze wskazaną osobą (w standardowy, z góry określony sposób). Wywiady przeprowadzane techniką CATI charakteryzuje w szczególności szybkość oraz łatwość dotarcia do respondentów, możliwość bieżącego wyjaśniania niezrozumiałych zagadnień ankietowanemu oraz możliwość przeprowadzenia analizy wyników natychmiast po zakończeniu wywiadu.

Technika ta daje gwarancję swobody wypowiedzi respondentowi, przy zachowaniu pełnej jego anonimowości. Pozyskane informacje poddawane są analizie statystycznej.

W ramach projektowanego badania ewaluacyjnego wywiad przeprowadzany został według standaryzowanego kwestionariusza, zawierającego pytania o charakterze zamkniętym i otwartym.

Koncepcja badania

Badanie CATI przeprowadzono celem identyfikacji opinii na temat realizacji projektu „Nauczyciel - to nie tylko teoretyk”. Wywiady przeprowadzono z nauczycielami/instruktorami nauki różnych przedmiotów zawodowych oraz przedstawicielami przedsiębiorstw działających w zróżnicowanych branżach gospodarki, w których odbyły się praktyki zawodowe. Metoda ta umożliwiła zebranie i zestawienie ze sobą dużej ilości szczegółowych informacji, co umożliwiło dokonanie pełnej i obiektywnej ewaluacji projektu.

Zakres merytoryczny badania

Realizacja badania *w przypadku nauczycieli/ instruktorów nauki zawodu* pozwoliła na identyfikację takich aspektów, jak:

- źródła informacji o projekcie;
- motywy przystąpienia do projektu;
- wpływ uczestnictwa w projekcie na sytuację zawodową;

- poziom wiedzy zawodowej, w tym w szczególności w zakresie nowych technologii/ metod produkcji, po odbyciu praktyk (przed i po projekcie);
- świadomość korzyści, jakie niesie za sobą uczestnictwo w kursach;
- mocne i słabe strony odbytych praktyk zawodowych;
- ocena zakresu wsparcia;
- wskazanie najistotniejszych korzyści płynących z uczestnictwa w projekcie;
- ocena przydatności uczestnictwa w projekcie;
- nowe umiejętności praktyczne nauczycieli, a dostępne wyposażenie placówek edukacyjnych;
- gotowość korzystania z tego typu inicjatyw w przyszłości.

Realizacja badania *w przypadku przedstawicieli przedsiębiorstw, w których realizowane były praktyki* pozwoliła na identyfikację takich aspektów, jak:

- ocena zaplecza organizacyjno-technicznego przedsiębiorstw;
- aspekty wpływające na jakość praktyk zawodowych;
- ocena poziomu wiedzy nauczycieli;
- wpływ praktyk zawodowych na poziom wiedzy uczestników projektu;
- ocena przydatności praktyk zawodowych dla nauczycieli;
- postawa dotycząca inicjatyw typu „Nauczyciel – to nie tylko teoretyk”;
- pojawiające się problemy dotyczące prowadzenia praktyk zawodowych.

Dobór próby

Badanie przeprowadzono na grupie 76 nauczycieli/ instruktorów nauki zawodu będących uczestnikami Projektu. Dodatkowo, badaniem objęto 9 przedstawicieli wszystkich przedsiębiorstw, w których projekt był realizowany. Opinię przedsiębiorców nie wzięto pod uwagę w raportach branżowych ze względu na małą reprezentatywność próby.

3.3.3. Ankieta audytoryjna

Charakterystyka metody

Badanie techniką ankiety audytoryjnej polega na zebraniu w pewnej przestrzeni – zazwyczaj w pomieszczeniu, które w jakiś sposób związane jest z badaną kategorią wybranej lub wylosowanej

grupy osób i rozdaniu im ankiet do samodzielnego wypełnienia. Rola ankietera ogranicza się do podania celu badania oraz bieżącego wyjaśniania niezrozumiałych zagadnień. Technika ta charakteryzuje się wysoką zwrotnością, szybkością realizacji oraz możliwością prowadzenia kontroli doboru jednostek do badania..

Technika ta daje gwarancję swobody wypowiedzi respondentowi, przy zachowaniu pełnej jego anonimowości. Pozyskane informacje poddawane są analizie statystycznej.

W ramach projektowanego badania ewaluacyjnego ankiet audytoryjna została przeprowadzona według standaryzowanego kwestionariusza, zawierającego pytania o charakterze zamkniętym i otwartym.

Koncepcja badania

Ankieta audytoryjna została zrealizowana celem identyfikacji opinii na temat efektów realizacji projektu „Nauczyciel - to nie tylko teoretyk”. Badanie przeprowadzono na terenie szkół wśród uczniów nauczycieli (uczestników) projektu. Metoda ta umożliwiła zebranie i zestawienie ze sobą dużej ilości informacji, co umożliwiło dokonanie pełnej i obiektywnej ewaluacji projektu.

Zakres merytoryczny badania

W ramach badania pozyskano następujące informacje dotyczące:

- oceny sposobu prowadzenia zajęć z przedmiotów zawodowych przez uczestników projektu;
- poziomu zauważalności zmian w sposobie prowadzenia zajęć oraz programie nauczania;
- postrzegania kształcenia się nauczycieli;
- oczekiwań i zainteresowań dotyczących nauki nowych technologii.

Dobór próby

Wykonawca badania ustalił z Zamawiającym wstępną próbę badawczą na poziomie 200 uczniów. Liczba ta w ostatecznym rozrachunku wyniosła 321 uczniów nauczycieli biorących udział w projekcie., przy czym większość bo 254 osoby stanowili uczniowie szkół ponadgimnazjalnych, natomiast pozostali to uczniowie placówek edukacyjnych dla osób dorosłych.

3.3.4. Analizy ilościowo-jakościowe

W ramach metod analizy przeprowadzono analizy statystyczne danych ilościowych oraz tzw. analizy „niestatystyczne” w przypadku materiałów o charakterze jakościowym. Analizy posłużyły uporządkowaniu i syntezie zgromadzonych w ramach ewaluacji wyników. Na podstawie szerokiego materiału badawczego zidentyfikowano efekty realizacji projektu i sformulowano wnioski podsumowujące całe badanie.

3.3.5. Analiza statystyczna

Dane ilościowe zebrane w ramach badań zostały opracowane przy użyciu metod statystycznych. W ramach analizy uwzględniono procentowy rozkład odpowiedzi udzielonych na poszczególne pytania, analizę zależności najważniejszych zmiennych występujących w badaniu oraz analizę stopnia różnorodności udzielanych odpowiedzi.

3.3.6. Analiza jakościowa

Analizie poddano pozyskane w ramach badań informacje o charakterze jakościowym (odpowiedzi z pytań otwartych CATI i badań ankietowych). Analiza objęła dwa etapy. Pierwszy z nich posłużył wstępnej selekcji materiału badawczego. W drugim etapie dokonana została redukcja i kategoryzacja materiału, który następnie poddano pogłębionej interpretacji. W ten sposób uzyskano informacje będące podstawą formułowania wniosków.

Analiza ta miała charakter komplementarny i pogłębiający w stosunku do przeprowadzonych analiz statystycznych

4. Wyniki badania

4.1. Wyniki analizy desk research

Z uwagi na specyfikę projektu analiza dokumentów (desk research) dla w raportach branżowych jest powtórzeniem treści zawartych w raporcie głównym . Dlatego też nie zamieszczono ich w tej części opracowania.

4.2. Wyniki badania CATI z nauczycielami

Analizą objęte zostały badania z użyciem wywiadu telefonicznego (CATI) na grupie 24 nauczycieli z branż spożywczej oraz gastronomicznej z województwa pomorskiego,

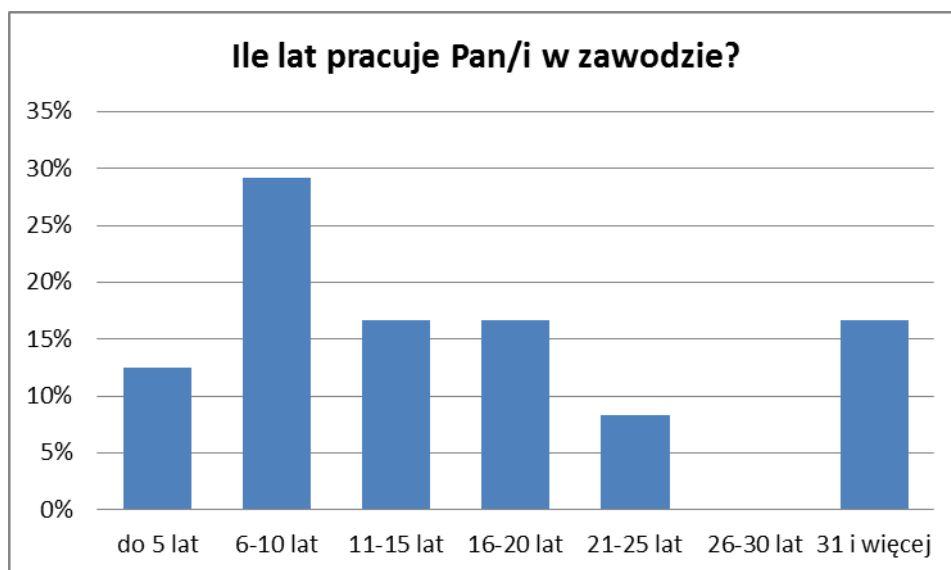
Wyniki badania przedstawiono w oparciu i z podziałem na zadane pytania ankietowe.

Metryczka

Wszystkie osoby biorące udział w badaniu to kobiety, głównie w młodym i średnim wieku - 58% z nich to osoby poniżej 45 roku życia.

Niższy wiek nauczycieli przekłada się na staż pracy, który dla 75% z nich jest mniejszy niż 21 lat (patrz Wykres 1). Największą grupą są osoby z 6-10 letnim stażem pracy.

Wykres 1. Staż pracy nauczycieli wyrażony w procentach

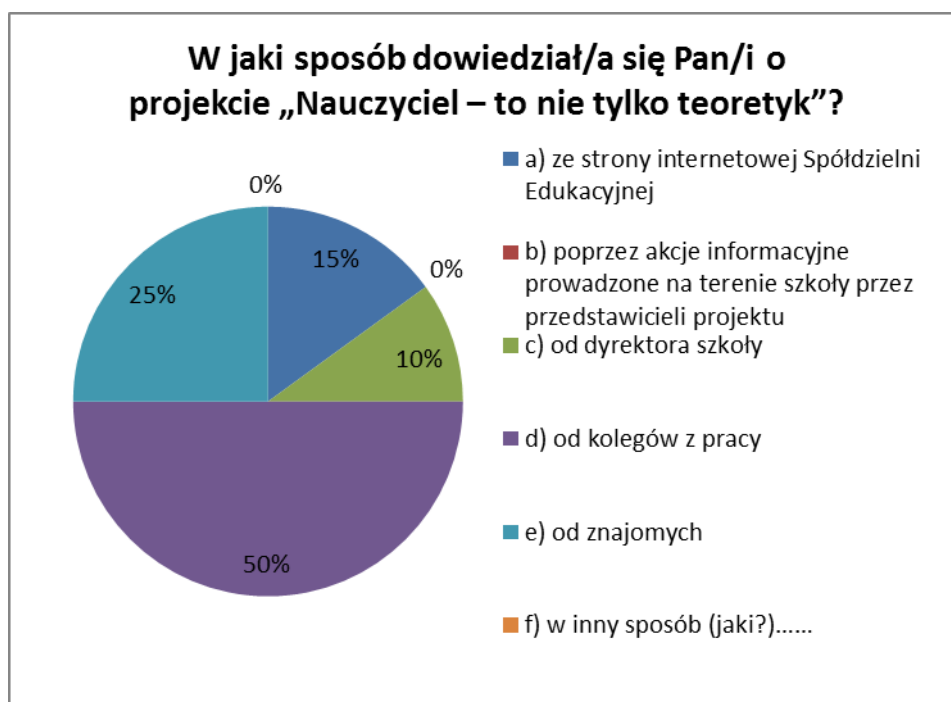
Nauczyciele wybrani do projektu pracują w technikum, szkole zawodowej lub w obu tych szkołach, głównie na terenie powiatu kwidzyńskiego i powiatu wejherowskiego.

Większość ankietowanych brała udział w praktykach zawodowych w 2012 roku (79%), głównie podczas ferii letnich.

1. W jaki sposób dowiedział/a się Pan/i o projekcie „Nauczyciel – to nie tylko teoretyk”?

Największą popularność Projektu osiągnięto dzięki informacjom otrzymanym od środowiska nauczycielskiego („od kolegów z pracy”) oraz od znajomych. Można więc domniemywać, że na taki rezultat składają się inne akcje informacyjno-promocyjne prowadzone przez Organizatora Projektu, a w tym akcje bezpośrednie.

Wykres 2. Sposób w jaki ankietowani uzyskali wiedzę na temat Projektu.

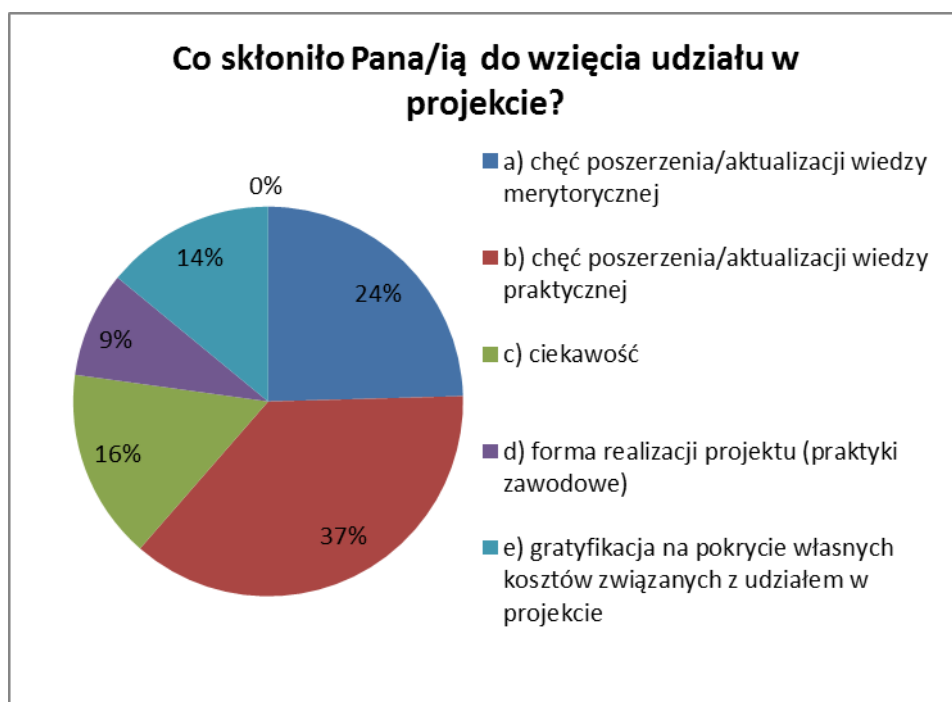

2. Co skłoniło Pana/ią do wzięcia udziału w projekcie?

Chęć uczestnictwa nauczycieli w Projekcie pochodził w największym stopniu z poszerzenia i aktualizacji wiedzy praktycznej. W drugiej kolejności nauczyciele kierowali się chęcią poszerzenia i aktualizacji wiedzy merytorycznej. W pewnym stopniu o uczestnictwie w Projekcie zdecydowała ciekawość oraz gratyfikacja.

Wykres 3. Główne przyczyny uczestnictwa w Projekcie.

3. Jak oceniliby/aby Pan/i swój poziom wiedzy z zakresu przedmiotów zawodowych prowadzonych przez Pana/ią przed przystąpieniem do projektu?

W pytaniu tym nauczyciele określili poziom swej wiedzy zawodowej jak i z zakresu nowych technologii zarówno pod kątem merytorycznym jak i praktycznym. Samoocena wypadła wysoko i oscylowała blisko liczby 4 (w skali od 1 do 5). Nauczyciele najwyżej ocenili swoją ogólną wiedzę merytoryczną. Słabiej oceniono pozostałe typy wiedzy.

Wykres 4. Samoocena ankietowanych pod względem wiedzy zawodowej i z zakresu nowych technologii (skala od 1 do 5).

4. Czy udział w projekcie przyczynił się do zmiany sytuacji w Pana/i życiu zawodowym?

Większość ankietowanych (58%) jest zdania, że udział w projekcie nie przyczynił się znacząco do zmiany ich sytuacji w życiu zawodowym. 38% ankietowanych jest odmiennego zdania, natomiast dla 4% badanych osób trudno jest się wypowiedzieć.

5. Proszę ustosunkować się do następującego stwierdzenia: „Posiadam wystarczającą wiedzę by prowadzić zajęcia z przedmiotów zawodowych”

Nauczyciele tej branży są generalnie najbardziej przekonani o swojej wysokiej lub wystarczającej wiedzy potrzebnej do prowadzenia zajęć zawodowych. Osoby te stanowią bowiem odpowiednio 92% i 8% badanych.

6. Czy wsparcie zaoferowane w ramach projektu było dla Pana/i wystarczające? Proszę krótko powiedzieć, czego Pana/i zdaniem zabrakło podczas praktyk zawodowych?

Wszyscy nauczyciele są zadowoleni ze wsparcia udzielanego im w ramach Projektu. Pozytywna opinia dotyczy również praktyk zawodowych, podczas których wg większości nauczycieli

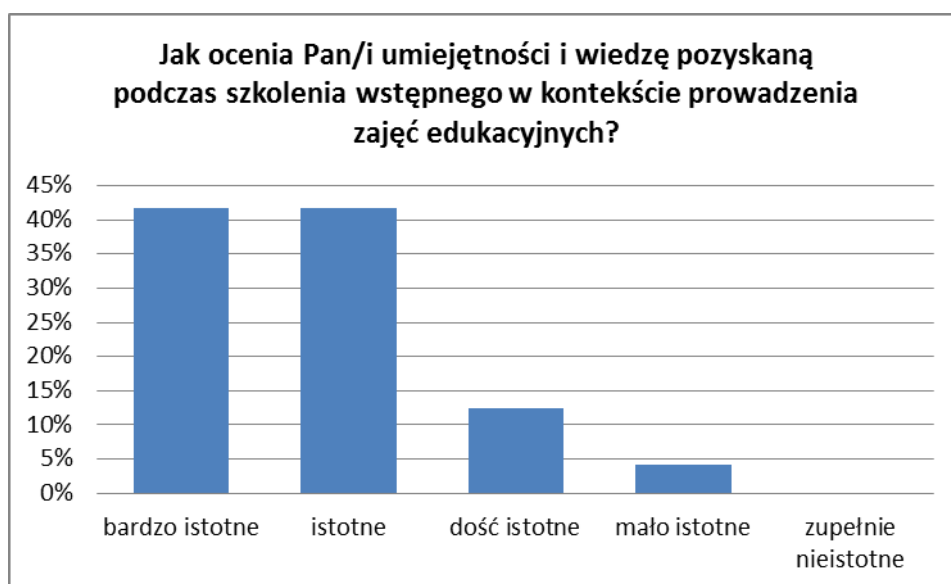

„niczego nie brakowało”. W pojedynczej opinii zwrócono uwagę na to, iż: „osoby nie wiedziały jaki zakres nauczania ma być przekazywany praktykantom”.

7. Jak ocenia Pan/i umiejętności i wiedzę pozyskaną podczas szkolenia wstępnego w kontekście prowadzenia zajęć edukacyjnych?

Wiedza i umiejętności pozyskane przez nauczycieli w trakcie szkolenia wstępnego w kontekście prowadzenia zajęć edukacyjnych oceniono wysoko. Odpowiednio 42% i 42% ankietowanych ocenia to szkolenie jako bardzo istotne oraz istotne.

Wykres 5. Ocena wiedzy i umiejętności pozyskanych przez nauczycieli w trakcie szkolenia wstępnego.

8. Czy podczas praktyk zawodowych możliwe było zapoznanie się z dokumentacją techniczną m.in. wykorzystywaną w przedsiębiorstwie?

Większość przebadanych miała zapewniony wgląd w dokumentację techniczną m.in. wykorzystywaną w przedsiębiorstwach, w których nauczyciele odbywali praktyki. 12% badanych nie miało takiej możliwości, co stanowi najwyższy odsetek spośród wszystkich branż.

9. Proszę powiedzieć, co było Pana/i zdaniem najmocniejszym punktem praktyk zawodowych?

Do najmocniejszych punktów praktyk zawodowych w pierwszej kolejności wymienić należy:

- wysokie umiejętności przekazywania wiedzy przez pracowników,

- pozyskanie nowych umiejętności praktycznych,
- dobra współpraca z pracownikami przedsiębiorstwa,

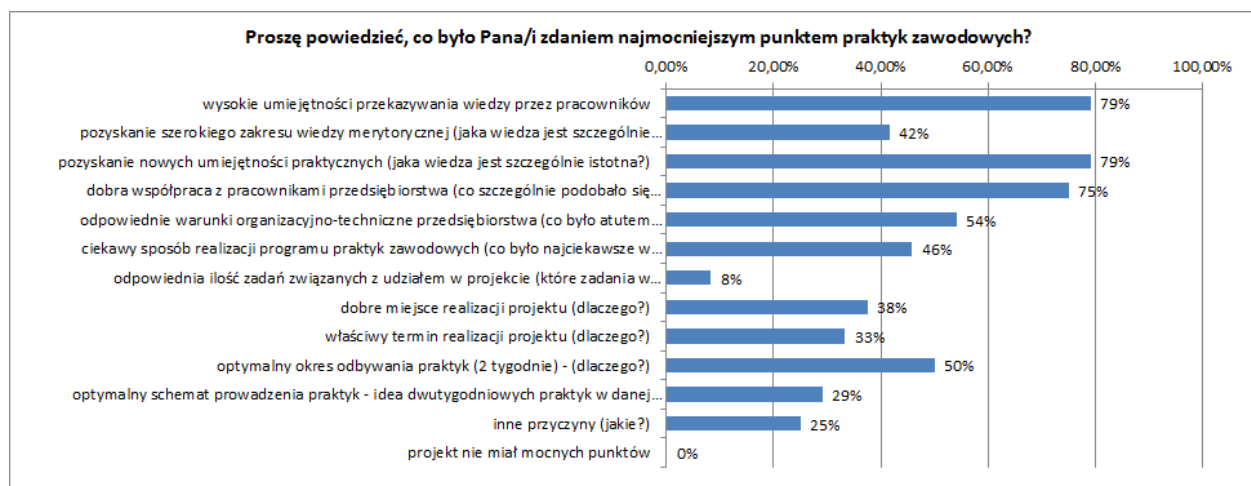
Ponadto ważnymi z punktu widzenia nauczycieli elementami praktyk są:

- odpowiednie warunki organizacyjno-techniczne przedsiębiorstwa praktycznych,
- optymalny okres odbywania praktyk,
- ciekawy sposób realizacji programu praktyk zawodowych,
- pozyskanie szerokiego zakresu wiedzy merytorycznej,
- dobre miejsce realizacji projektu.

Z powyższego zestawienia wynika, że najważniejsze dla nauczycieli okazały się być umiejętności praktyczne oraz kompetencje i zachowanie pracowników przedsiębiorstw. Wszystkie te elementy są zależne od siebie i stanowią podstawowy element świadczący o jakości praktyk.

Wymieniane w dalszej kolejności, aczkolwiek nadal ważne, są dla nauczycieli warunki i forma odbywania praktyk, a także okres i termin praktyk. Dwutygodniowy okres praktyk uznano przez nich za optymalny.

Wykres 6. Ocena praktyk zawodowych przez nauczycieli.

10. Proszę powiedzieć, co było Pana/i zdaniem najsłabszym punktem praktyk zawodowych?

Dla większości nauczycieli (79%) projekt nie miał słabych punktów. Wśród istotnych ujemnych stron praktyk wymienianych przez badanych wyróżnić można:

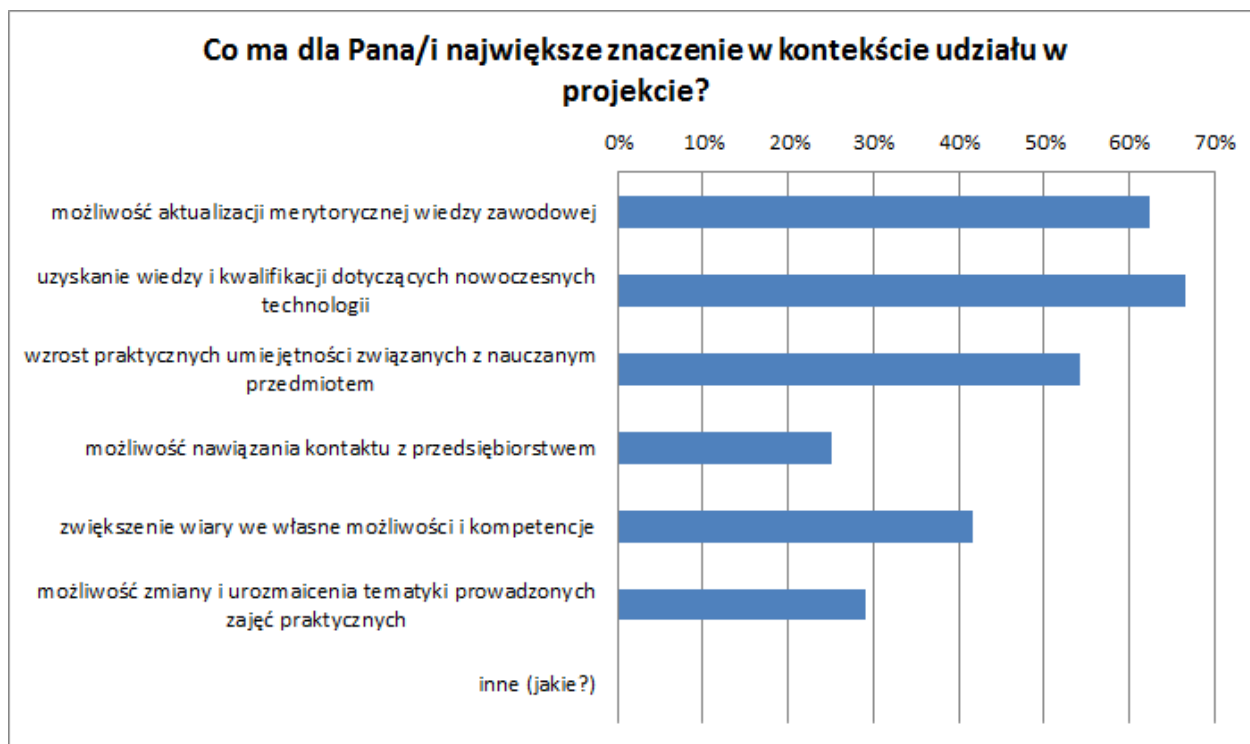

- większe zróżnicowanie potraw (opierające się na różnych kuchniach)/ nowe przepisy,
- większe doświadczenie szkolących (szefa kuchni),
- brak świeżych ryb przy sporządzaniu dań.

11. Co ma dla Pana/i największe znaczenie w kontekście udziału w projekcie?

Nauczyciele branży spożywczej i gastronomicznej jako największe znaczenie w kontekście udziału w projekcie podali trzy opcje, tzn.: uzyskanie wiedzy i kwalifikacji obejmujących nowoczesne technologie, aktualizacja wiedzy zawodowej oraz wzrost praktycznych umiejętności. Odpowiedzi te zaznaczano częściej niż w co drugim badaniu.

Wykres 7. Najważniejsze elementy Projektu w oczach jego uczestników.

12. Proszę ustosunkować się do zdania: „Uczestnictwo w szkoleniach zawodowych niesie ze sobą wiele korzyści”

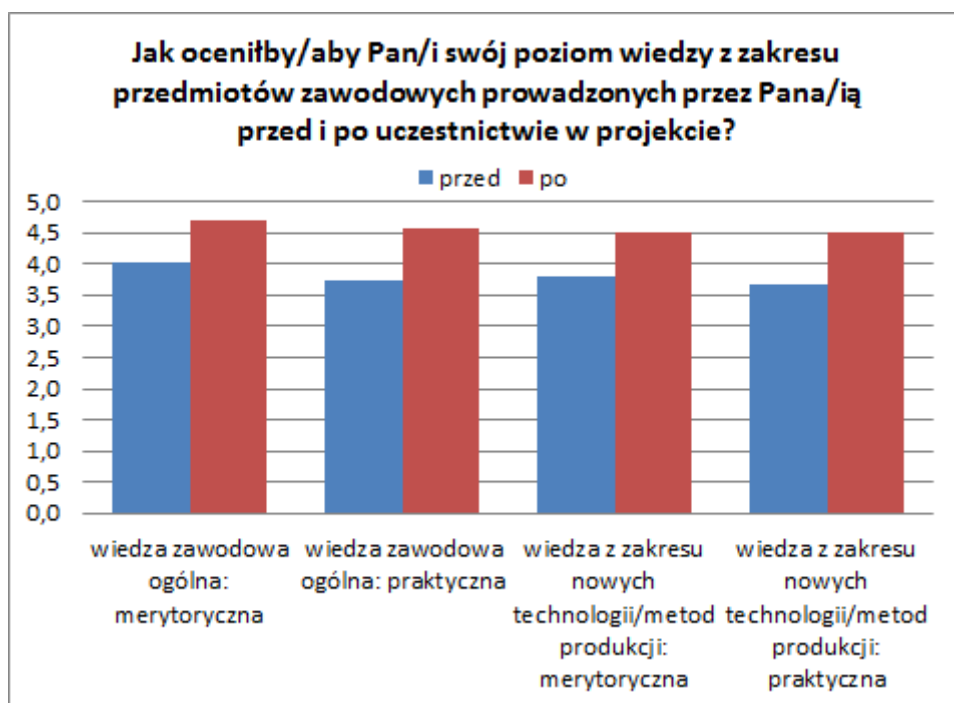
Z powyższym stwierdzeniem zdecydowanie zgadza się 92% ankietowanych. Pojedyncze osoby bądź zgadzają się ze zdaniem o korzyściach płynących ze szkoleń zawodowych, bądź nie mają zdania na ten temat.

13. Jak ocenia Pan/i swój aktualny poziom wiedzy z zakresu przedmiotów zawodowych prowadzonych przez Pana/ią?

Jak wynika z poniższego wykresu (Wykres 8) nauczyciele po uczestnictwie w Projekcie znacznie lepiej oceniają swoją wiedzę z zakresu przedmiotów zawodowych zarówno na polu merytorycznym jak i praktycznym. Nauczyciele poczuli się pewniej na każdym polu swojej wiedzy zawodowej, co należy uznać za sukces Projektu.

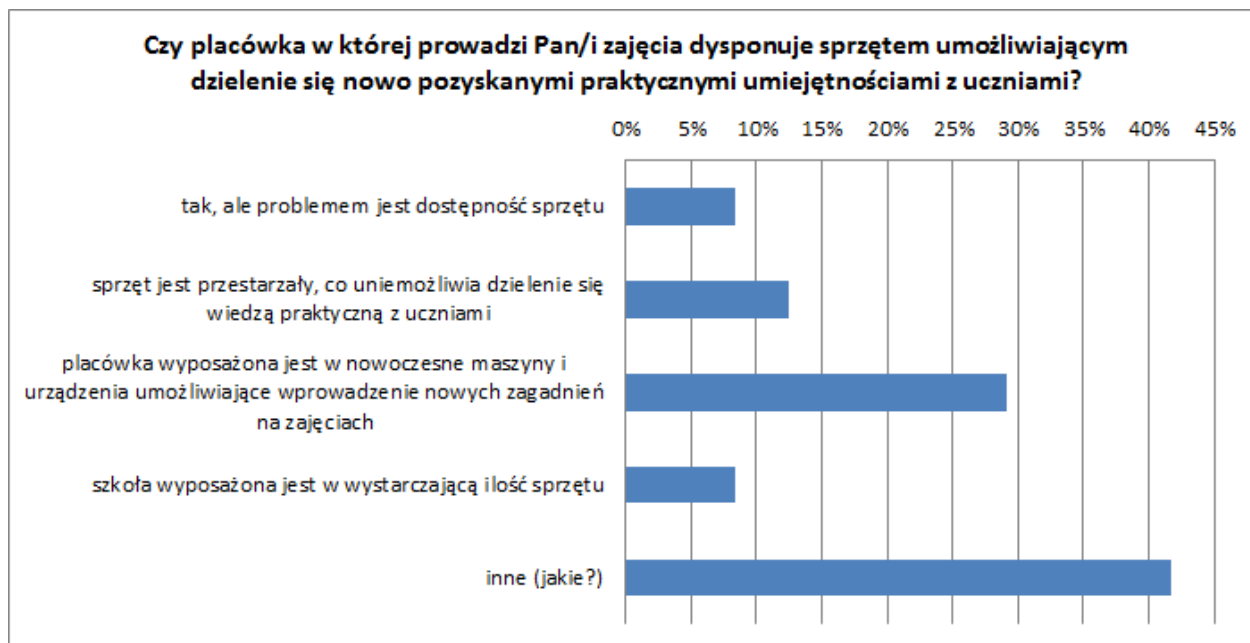
Wykres 8. Samoocena ankietowanych pod względem wiedzy zawodowej i z zakresu nowych technologii przed i po projekcie (skala od 1 do 5).

14. Czy placówka w której prowadzi Pan/i zajęcia dysponuje sprzętem umożliwiającym dzielenie się nowo pozyskanymi praktycznymi umiejętnościami z uczniami?

Prawie połowa nauczycieli (42%) tej branży odpowiedziała na zadane pytanie w sposób „inne”, przy czym wśród tej odpowiedzi najczęściej wymieniane są postulaty o braku nowoczesnego sprzętu (7 na 10 odpowiedzi) lub pewnych brakach w sprzęcie (np. sokowirówki). Natomiast prawie co trzeci badany (29%) jest zdania, że placówka wyposażona jest w nowoczesny sprzęt.

Wykres 9. Opinia nauczycieli dotycząca wyposażenia placówki, w której pracują.

15. Jak ogólnie ocenia Pan/i przydatność praktyk zawodowych w podnoszeniu /aktualizacji kompetencji nauczycieli?

Wszyscy badani uważają praktyki zawodowe za przydatne (bardzo i raczej przydatne) w podnoszeniu i aktualizacji kompetencji nauczycieli.

16. Czy odczuwa Pan/i, że po zakończeniu praktyk zawodowych lepiej radzi sobie z prowadzeniem zajęć z przedmiotów zawodowych niż przed przystąpieniem do projektu?

Po uczestnictwie w projekcie 22 na 24 nauczycieli zdecydowanie lepiej (58%) i raczej lepiej (33%) radzi sobie z prowadzeniem zajęć z przedmiotów zawodowych. Pojedyncze osoby nie są zdecydowane (4%) lub nie widzą poprawy (4%).

17. Proszę ustosunkować się do następujących stwierdzeń

Odpowiedzi na powyższe zagadnienia przedstawiono w formie tabelarycznej (Tabela 2).

Tabela 2. Tabela odpowiedzi na stwierdzenia zawarte w ankiecie dla nauczycieli.

Lp	Pytanie	Zgadzam się	Raczej się zgadzam	Trudno powiedzieć	Raczej się NIE zgadzam	NIE zgadzam się
1	Dzięki udziałowi w projekcie podniosłem/am swoją wiedzę oraz dostosowałem/am ją do realiów współczesnej gospodarki.	18 (75%)	4 (17%)	2 (8%)	0	0
2	Uważam za konieczne stałe podnoszenie swoich kwalifikacji.	23 (96%)	0	1 (4%)	0	0
3	Udział w projekcie zwiększył moje zainteresowanie i motywację do wdrażania innowacyjnych programów nauczania opartych o aktualizowaną wiedzę praktyczną.	20 (84%)	1 (4%)	2 (8%)	0	1 (4%)
4	Udział w projekcie zwiększył moje przekonanie o celowości zastosowania w obszarze nauczania zawodowego nowoczesnych technik, zwłaszcza form e-kształcenia.	20 (84%)	1 (4%)	2 (8%)	1 (4%)	0

18. Jak zachowałby/aby się Pan/i w sytuacji podjęcia ponownej decyzji o przystąpieniu do projektu praktyk zawodowych?

80% ankietowanych z pewnością wzięłoby udział w Projekcie, a kolejne 12% prawdopodobnie wzięłoby udział w Projekcie. Pozostałe osoby nie mają zdania (2 osoby) na ten temat.

4.3. Wyniki badania CATI z przedstawicielami przedsiębiorstw

Ze względu na niewystarczającą reprezentatywność próby, w raportach branżowych nie wzięto pod uwagę opinii przedstawicieli przedsiębiorstw.

4.4. Wyniki badania audytoryjnego z uczniami

Analizą objęte zostały dane otrzymane z badania wykonanego techniką ankiety audytoryjnej. Badanie przeprowadzono na terenie szkół wśród uczniów nauczycieli (uczestników) projektu kształcących się z w branży spożywczej oraz gastronomicznej. Przebadano łącznie 58 uczniów.

Wyniki badania przedstawiono w oparciu i z podziałem na zadane pytania ankietowe.

Metryczka

Spośród wszystkich uczniów 78% stanowią kobiety. Najwięcej z uczniów uczęszcza do szkoły w powiecie kwidzyńskim i słowieńskim. Należy zauważyć że spora grupa uczniów nie udzieliła odpowiedzi na temat powiatu.

1. Czy uważasz, że szkoła przygotowuje Cię odpowiednio do wykonywania Twojego przyszłego zawodu?

Zdecydowana większość uczniów (88%) jest zdania, iż szkoła w odpowiedni sposób przygotowuje ich do zawodu.

2. Jaki procent przekazywanej na lekcjach wiedzy powinna, Twoim zdaniem, stanowić wiedza teoretyczna i praktyczna?

Ankietowani są zdania, iż więcej czasu powinno się poświęcić na przekazywanie wiedzy praktycznej. Obliczony średni stosunek procentowy wiedzy teoretycznej do praktycznej wyniósł 46% do 54%. Jest to wynik zbliżony do odpowiedzi uczniów innych branż.

3. Czy uważasz, że informacje dotyczące Twojego przyszłego zawodu, przekazywane na szkolnych zajęciach, są aktualne?

Zdaniem zdecydowanej większości ankietowanych (98%), szkoły do których uczęszczają przekazują im aktualne informacje dotyczące przyszłego zawodu. Ta branża prezentuje się najlepiej pod tym względem na tle wszystkich badanych branż.

4. Czy interesujesz się nowymi technologiami wykorzystywanymi w Twoim przyszłym zawodzie?

79% uczniów interesuje się nowymi technologiami wykorzystywanymi w ich przyszłym zawodzie. Jest to najwyższy wynik w zestawieniu z innymi branżami.

5. Czy w trakcie zajęć praktycznych w Twojej szkole prezentowane są nowatorskie metody/nowoczesne technologie związane z Twoim przyszłym zawodem?

Zdaniem połowy ankietowanych (52%) szkoły prezentują w trakcie zajęć praktycznych nowatorskie/ nowoczesne technologie związane z przyszłym zawodem. Obserwując w poprzednim pytaniu duże zainteresowanie uczniów nowymi technologiami, bieżący wynik można uznać za miarodajny, a tym samym wskazujący pole do działań na gruncie szkolnym.

6. Czy uważasz, że ilość informacji dotyczących nowych technologii przekazywanych na lekcjach jest wystarczająca?

Zdaniem 49% ankietowanych ilość informacji dotyczących nowych technologii przekazywana na lekcjach jest wystarczająca. 26% uczniów ma odmienne zdanie, natomiast 25% nie ma na ten temat zdania gdyż nie interesuje ich zagadnienie nowych technologii.

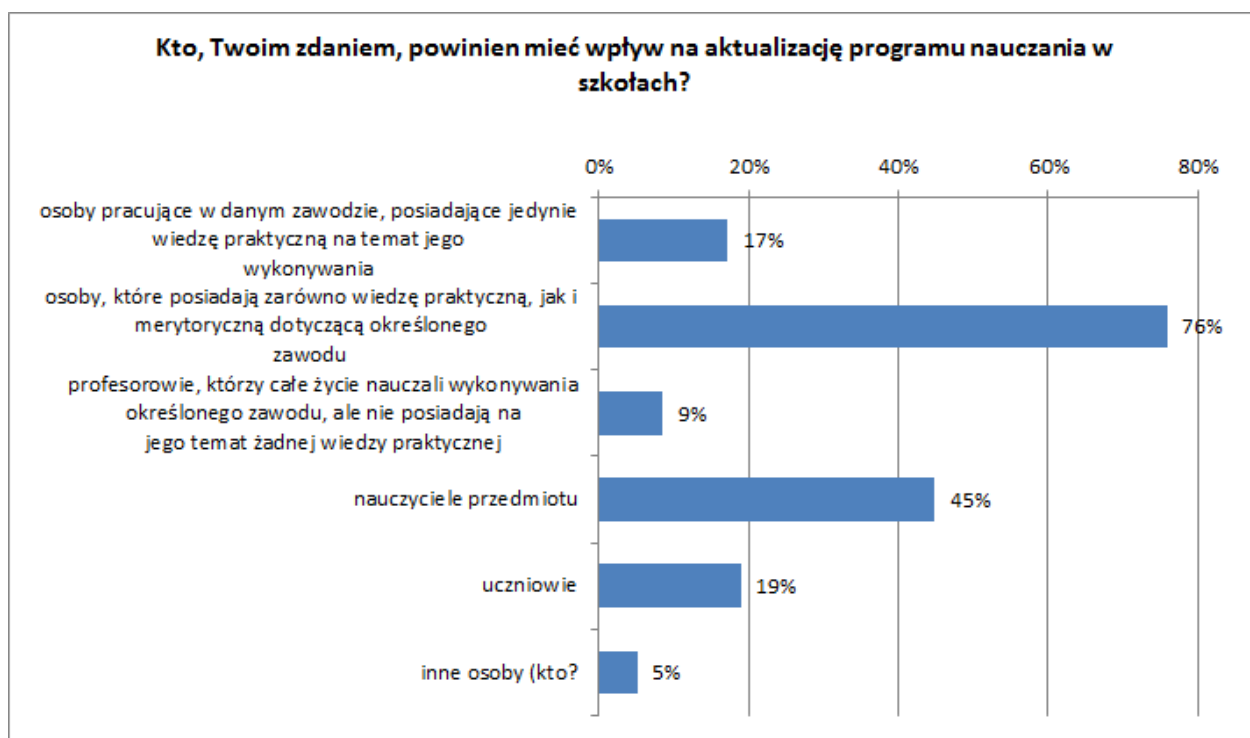
7. Czy uważasz, że w szkolnym programie nauczania powinny znaleźć się zajęcia dotyczące nowych technologii wykorzystywanych w Twoim przyszłym zawodzie?

Większość ankietowanych, bo 63% nie widzi potrzeby wprowadzania do szkół osobnych zajęć dotyczących nowych technologii.

8. Kto, Twoim zdaniem, powinien mieć wpływ na aktualizację programu nauczania w szkołach?

Większość ankietowanych (76%) zaznaczyło odpowiedź iż wpływ na aktualizację programu nauczania w szkołach powinny spełniać osoby, które posiadają zarówno wiedzę praktyczną, jak i merytoryczną dotyczącą określonego zawodu. W prawie co drugiej ankiecie zakreślono również „nauczycieli”. Właśnie w tej branży w porównaniu z innymi nauczyciele okazują się być najbardziej doceniani.

Wykres 10. Opinia uczniów na temat aktualizacji programu nauczania w szkołach, n=58.

9. Czy uważasz, że Twój nauczyciel przedmiotu zawodowego powinien się doksztalać? Jakich obszarów powinny dotyczyć kursy doszkalające nauczycieli?

Ankietowani w większości są zdania ze nauczyciele powinni się doksztalać (72%), a 28% jest zdania, że kompetencje nauczycieli są na tyle wysokie, iż doksztalanie się nie jest konieczne.

Kontynuacją tego pytania są propozycje obszarów w jakich nauczyciele powinni się doksztalać. Spośród udzielonych odpowiedzi występują:

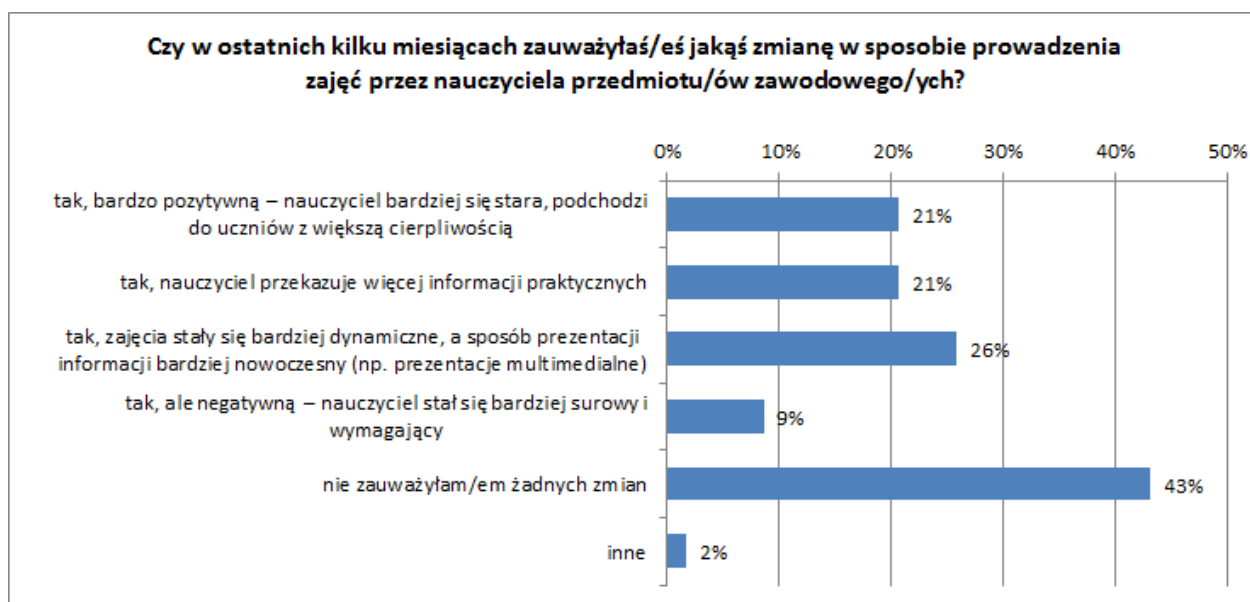
- cukiernictwo,
- carving,
- barmaństwo,
- dekoracje potraw,
- organizacja przyjęć,
- obsługa konsumenta,
- nowoczesna wiedza praktyczna.

11. Czy w ostatnich kilku miesiącach zauważyłaś/eś jakąś zmianę w sposobie prowadzenia zajęć przez nauczyciela przedmiotu/ów zawodowego/ych?

43% ankietowanych nie zauważyła zmian w prowadzeniu zajęć przez nauczycieli patrząc na ostatnie miesiące. Natomiast pozostałe ok. 57% ankietowanych zauważyło zmiany w sposobie prowadzenia zajęć przez nauczycieli. Objawiają się one najczęściej poprzez zdynamizowanie zajęć (m.in. poprzez wprowadzenie nowoczesnych form przekazu). Nauczyciele stali się również bardziej cierpliwi w stosunku do uczniów oraz przekazują więcej wiedzy praktycznej.

Wykres 11. Opinia uczniów na temat zmian w sposobie prowadzenia zajęć przez nauczycieli, n=58.

12. Czy nauczyciel informował uczniów, że odbył praktyki zawodowe w ramach projektu „Nauczyciel – to nie tylko teoretyk”?

W przypadku 81% uczniów nauczyciele poinformowali ich o fakcie uczestnictwa w Projekcie. Uczniowie tej branży byli najlepiej poinformowani o uczestnictwie ich nauczycieli w Projekcie w porównaniu z innymi branżami.

13. Czy nauczyciel opowiadał o przedsiębiorstwie (m.in. jego strukturze, funkcjonowaniu, posiadanym sprzęcie), w którym odbywał praktyki zawodowe?

90% ankietowanych, którzy wcześniej zostali poinformowani przez nauczycieli o uczestnictwie w programie praktyk zawodowych, otrzymali od nauczycieli również informację na temat

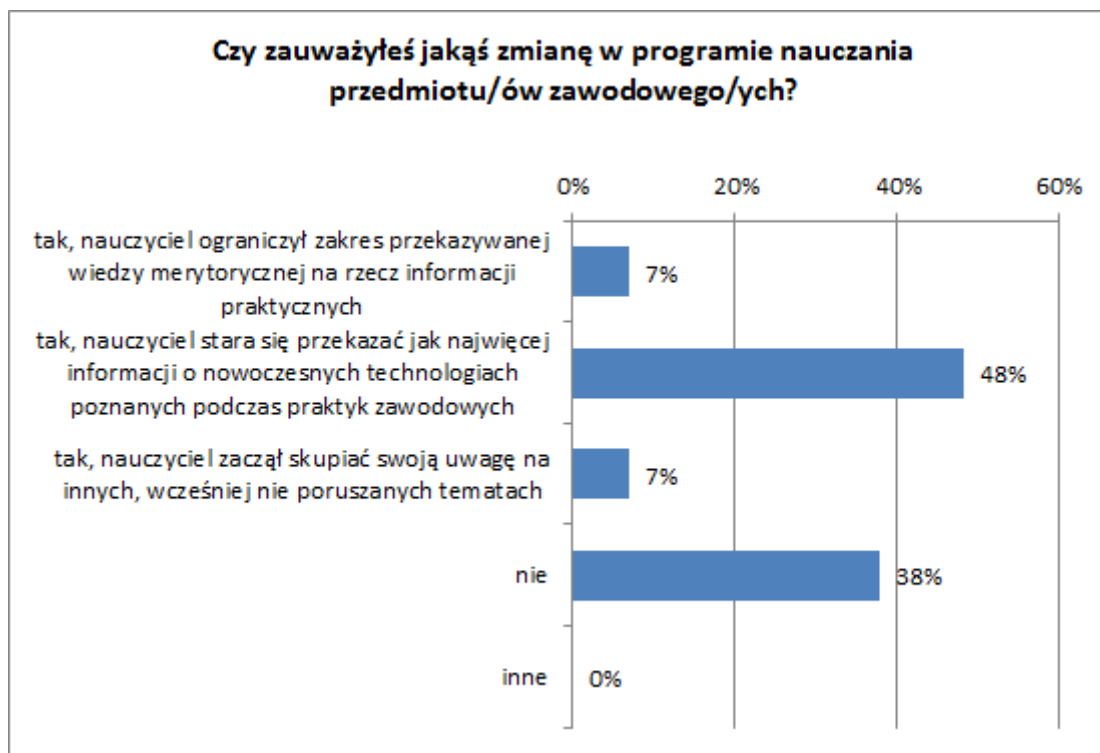

przedsiębiorstw w których odbywane były praktyki (m.in. ich strukturze, funkcjonowaniu, posiadanym sprzęcie).

14. Czy zauważyłeś jakąś zmianę w programie nauczania przedmiotu/ów zawodowego/ych?

38% ankietowanych nie zauważyło zmian w programie nauczania przedmiotów zawodowych przez nauczycieli biorących udział w Projekcie. Jest to jeden z lepszych rezultatów w porównaniu z innymi branżami. Największa część ankietowanych (prawie co drugi) zaobserwowała zmiany przejawiające się przekazywaniem większej ilości informacji o nowych technologiach (48%).

Wykres 12. Opinia uczniów na temat zmian w programie nauczania zawodowego przez nauczycieli, n=58.

15. Czy nauczyciel podczas zajęć prezentuje wyroby/ urządzenia korzystając z materiałów informacyjnych renomowanych firm z branży?

Nauczyciele 72% ankietowanych korzystają w trakcie swych zajęć z materiałów informacyjnych renomowanych firm z branży. Pozostali nie zauważyli takich materiałów. Jest to jeden z lepszych rezultatów w porównaniu do wszystkich branż.

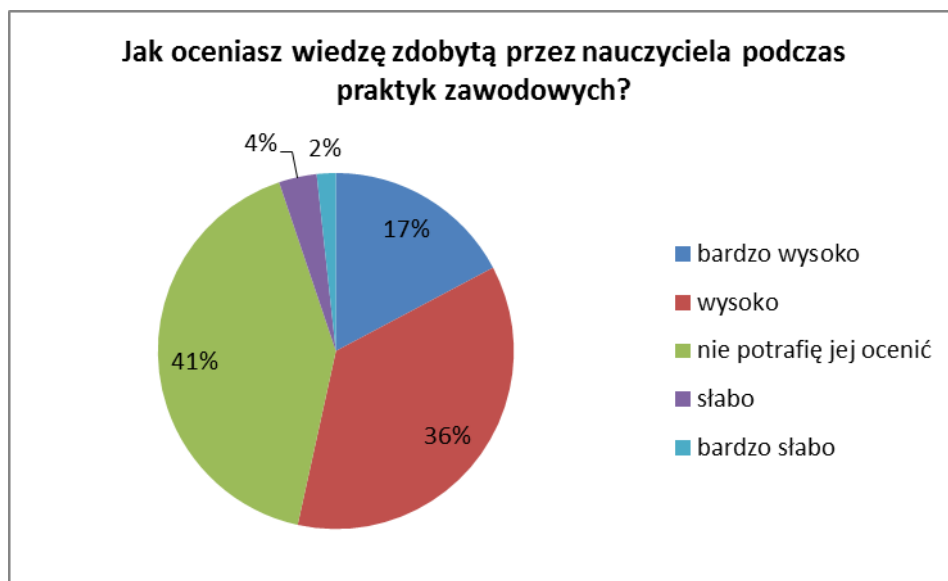
16. Czy nauczyciel zachęca uczniów do przeglądania dodatkowych źródeł informacji związanych z nowoczesnymi technologiami?

Generalnie większość ankietowanych jest zachęcanych przez nauczycieli do przeglądania dodatkowych źródeł informacji związanych z nowoczesnymi technologiami. Zdecydowany prym wiodą informacje ze stron internetowych (90%) i literatura (88%), następnie periodyki (60%).

17. Jak oceniasz wiedzę zdobytą przez nauczyciela podczas praktyk zawodowych?

Wiedza zdobyta przez nauczycieli podczas trwania praktyk zawodowych oceniona została pozytywnie (wysoko i bardzo wysoko) przez 53% ankietowanych. Jest to jedna z wyższych not udzielonych nauczycielom spośród wszystkich branż. Znacząca część uczniów nie jest w stanie tego ocenić.

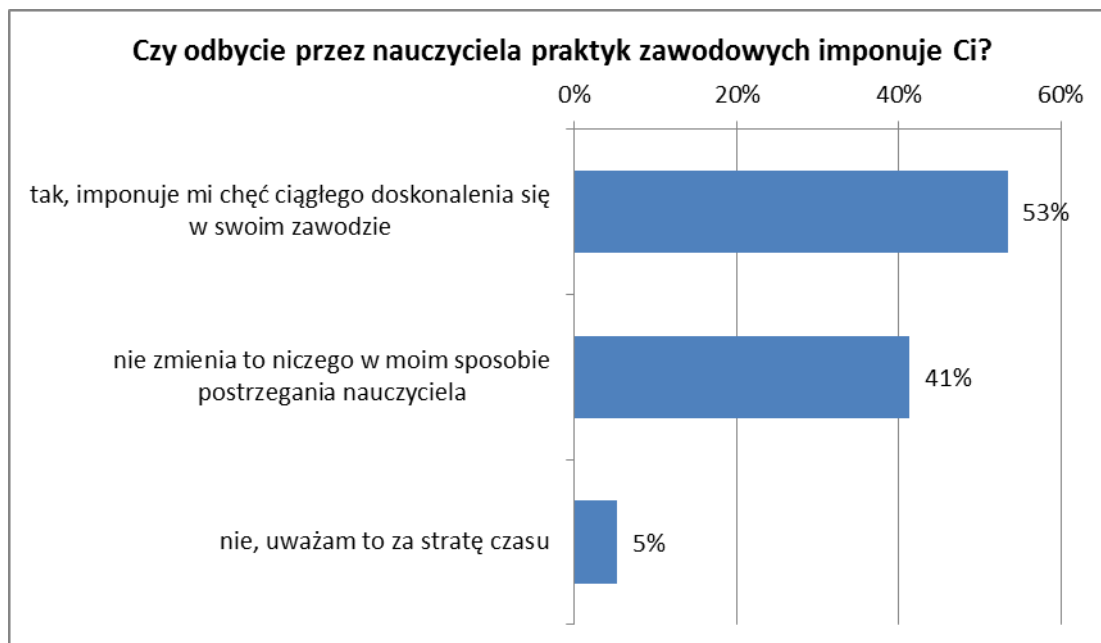
Wykres 13. Ocena wiedzy zdobytej przez nauczycieli podczas praktyk zawodowych udzielona przez ich uczniów, n=58.

18. Czy odbycie przez nauczyciela praktyk zawodowych imponuje Ci?

W oczach 53% uczniów nauczyciele zyskali po uczestnictwie w praktykach zawodowych. Pozostali uczniowie nie widzą związku pomiędzy doksztalcaniem się nauczycieli, a ich postrzeganiem w codziennej pracy.

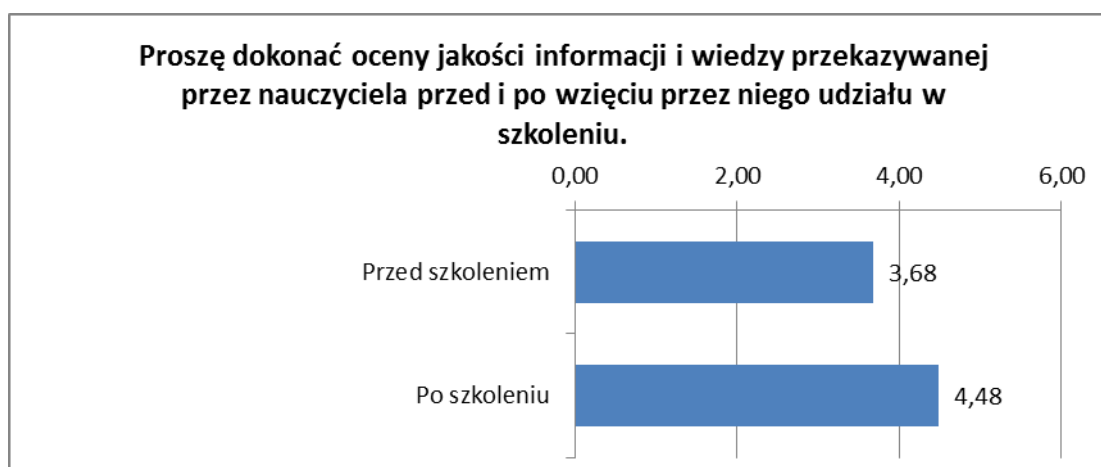
Wykres 14. Postrzeganie nauczycieli przez ich uczniów przez pryzmat uczestnictwa w praktykach zawodowych, n=58.

19. Proszę dokonać oceny jakości informacji i wiedzy przekazywanej przez nauczyciela przed i po wzięciu przez niego udziału w szkoleniu.

Uczestnictwo nauczycieli w praktykach zawodowych przyniosło w oczach ich uczniów wymierne korzyści. Ocena jakości informacji i wiedzy przekazywanej przez nauczyciela jest zdecydowanie wyższa po szkoleniu niż przed nim. Jest to zarazem najwyższy zanotowany przeskok ocen spośród wszystkich branż.

Wykres 15. Ocena nauczycieli przez ich uczniów pod kątem jakości informacji i przekazywanej wiedzy przed i po uczestnictwie w praktykach zawodowych, n=58.

5. Wnioski i rekomendacje z badania

Wnioski z badania ewaluacyjnego jakie znajdują się poniżej przedstawione są w formie odpowiedzi na pytania badawcze i uwzględniają wyniki uzyskane w ramach wszystkich narzędzi badawczych.

W podsumowaniu tej części raportu zamieszczono najważniejsze wyniki charakterystyczne dla branży płynące z odpowiedzi udzielonych przez badanych nauczycieli i uczniów.

5.1. Odpowiedzi na pytania badawcze

1. Jakie są źródła informacji o projekcie?

Największą popularność Projektu osiągnięto dzięki informacjom otrzymanym od środowiska nauczycielskiego („od kolegów z pracy”) oraz od znajomych. Można więc domniemywać, że na taki rezultat składają się inne akcje informacyjno-promocyjne prowadzone przez Organizatora Projektu, a w tym akcje bezpośrednie.

Należy zwrócić uwagę, że celem akcji informacyjnej było dotarcie do wąskiej grupy nauczycieli zawodowych. W związku z tym zaangażowanie bezpośrednich metod promocji należy uważać za jak najbardziej trafne w stosunku do potrzeb Projektu.

2. Jakie są motywy przystąpienia do projektu?

Motywacja nauczycieli wynika głównie z chęci poszerzenia i aktualizacji wiedzy praktycznej. W drugiej kolejności nauczyciele kierowali się chęcią poszerzenia i aktualizacji wiedzy merytorycznej. W pewnym stopniu o uczestnictwie w Projekcie zadecydowała ciekawość oraz gratyfikacja.

Taki wybór może wynikać z faktu, iż nauczyciele tej branży zdają sobie sprawę z braków wiedzy praktycznej, w przeciwieństwie do wiedzy merytorycznej. Dowodzi to również trafności głównego celu Projektu.

3. Czy udział w projekcie przyczynił się do zmiany życia zawodowego uczestników?

Większość ankietowanych jest zdania, że udział w projekcie nie przyczynił się znacząco do zmiany ich sytuacji w życiu zawodowym. Dla 38% grupy nauczycieli przyniósł on istotne zmiany w życiu zawodowym. Jest to jeden z niższych wyników w porównaniu z innymi branżami dotyczący oceny zmian w życiu zawodowym nauczycieli

4. Jaki jest poziom merytorycznej i praktycznej wiedzy uczestników projektu? Czy udział w praktykach spowodował wzrost tej wiedzy?

Generalna samoocena dotycząca wiedzy nauczycieli przed uczestnictwem w praktykach zawodowych była na poziomie dobrym, przy czym ocena wiedzy merytorycznej była wyższa od praktycznej. Jest to jednocześnie sygnał świadczący o trafności szkoleń praktycznych przeznaczonych dla środowiska nauczycieli zawodowych.

Nauczyciele po uczestnictwie w Projekcie znacznie lepiej ocenili swoją wiedzę z zakresu przedmiotów zawodowych zarówno na polu merytorycznym jak i praktycznym. Doszło również do zmniejszenia różnic pomiędzy poszczególnymi typami wiedzy zawodowej, tzn. ogólną wiedzą merytoryczną i praktyczną oraz wiedzą z zakresu nowych technologii. Nauczyciele poczuli się więc pewniej na każdym polu wiedzy zawodowej, co należy uznać za sukces Projektu oraz dowodzi jego skuteczności.

Potwierdzeniem zmian które zauważyli sami nauczyciele są opinie ich uczniów. Ocena jakości informacji i wiedzy przekazywanej przez nauczyciela jest zdecydowanie wyższa po szkoleniu niż przed nim. Jest to zarazem najwyższy zanotowany przeskok ocen nauczycieli spośród wszystkich branż.

5. Jaki był zakres wsparcia w ramach realizowanego przez PTK-M projektu? Czy wsparcie udzielone uczestnikom projektu było wystarczające? Czego brakowało?

Wszyscy nauczyciele są zadowoleni ze wsparcia udzielanego im w ramach Projektu. Pozytywna opinia dotyczy również praktyk zawodowych, podczas których wg większości nauczycieli „niczego nie brakowało”. W pojedynczej opinii zwrócono uwagę na to, iż: „osoby nie wiedziały jaki zakres nauczania ma być przekazywany praktykantom”.

Generalnie, opinie świadczą o wysokim poziomie organizacji Projektu.

6. Jak wyglądało szkolenie wstępne poprzedzające praktyki zawodowe? Jaka jest jego przydatność w kontekście prowadzenia zajęć edukacyjnych?

Wg większości nauczycieli szkolenia wstępne poprzedzające praktyki zawodowe są istotnym bądź bardzo istotnym elementem w kontekście zdobywania wiedzy i umiejętności potrzebnych w prowadzeniu zajęć edukacyjnych. Jest to sygnał dla organizatorów świadczący o użyteczności tego typu szkoleń i kontynuowaniu podobnych działań w przyszłości.

7. Co miało największe znaczenie dla uczestników projektu w kontekście wzięcia w nim udziału?

Nauczyciele branży spożywczej i gastronomicznej jako największe znaczenie w kontekście udziału w projekcie podali trzy opcje, tzn.: uzyskanie wiedzy i kwalifikacji obejmujących nowoczesne technologie, aktualizacja wiedzy zawodowej oraz wzrost praktycznych umiejętności. Odpowiedzi te zaznaczano częściej niż w co drugim badaniu.

8. Jak oceniane jest zaplecze organizacyjno-techniczne przedsiębiorstw w których prowadzone były praktyki zawodowe?

W opinii nauczycieli, największym atutem przedsiębiorstw, w których prowadzone były praktyki okazały się być umiejętności praktyczne oraz kompetencje i zachowanie pracowników przedsiębiorstw. Wszystkie te elementy są zależne od siebie i stanowią podstawowy element świadczący o jakości praktyk.

Wymieniane w dalszej kolejności, aczkolwiek nadal ważne, są dla nauczycieli warunki i forma odbywania praktyk, a także okres i termin praktyk. Dwutygodniowy okres praktyk uznano przez nich za optymalny.

9. Co było najmocniejszym a co najsłabszym punktem praktyk zawodowych?

Jak wspomniano powyżej, najważniejszym, a zatem najmocniejszym punktem praktyk zawodowych dla nauczycieli okazały się być umiejętności praktyczne oraz kompetencje i zachowanie pracowników przedsiębiorstw. Wszystkie te elementy są zależne od siebie i stanowią podstawowy element świadczący o jakości praktyk.

Dla większości nauczycieli projekt nie miał słabych punktów. Wśród istotnych ujemnych stron praktyk wymienianych przez badanych wyróżnić można:

- większe zróżnicowanie potraw (opierające się na różnych kuchniach)/ nowe przepisy,
- większe doświadczenie szkolących (szefa kuchni),
- brak świeżych ryb przy sporządzaniu dań.

10. Jakie problemy pojawiły się podczas praktyk zawodowych?

W trakcie analizy zgromadzonego materiału nie zanotowano poważnych i stałych problemów pojawiających się w trakcie uczestnictwa w praktykach zawodowych. W 12% przypadków uczestnicy nie uzyskali wglądu w dokumentację techniczną m.in. wykorzystywaną w przedsiębiorstwach. O ile takie postępowanie nie powinno wpływać na efektywność programu praktyk, o tyle mogło dojść do spadku zaufania ze strony nauczycieli.

11. Jak postrzegane jest doskonalenie zawodowe i poszerzanie wiedzy przez nauczycieli/ instruktorów zawodu? Jak postrzegane są inicjatywy typu „Nauczyciel – to nie tylko teoretyk”?

Na początek należy podkreślić iż wg praktycznie wszystkich badanych nauczycieli doskonalenie zawodowe jest sprawą konieczną, co tym samym wpisuje się w charakterystykę zawodu nauczyciela. W tym kontekście nie jest rzeczą zaskakującą, że dla zdecydowanej większości nauczycieli biorących udział w Projekcie zarówno doskonalenie zawodowe, poszerzanie wiedzy jak i uczestnictwo w inicjatywach typu „Nauczyciel – to nie tylko teoretyk” są postrzegane bardzo pozytywnie. Zdaniem prawie wszystkich ankietowanych nauczycieli uczestnictwo w projektach tego typu niesie wiele korzyści.

Zasadność doskonalenia zawodowego ma również duże znaczenie wśród uczniów. Ankietowani w większości są zdania że nauczyciele powinni się dokształcać. Kontynuacją tego pytania są propozycje obszarów w jakich nauczyciele powinni się dokształcać. Spośród udzielonych odpowiedzi wymieniają: cukiernictwo, carving, barmaństwo, dekoracje potraw, organizacja przyjęć, obsługa konsumenta, nowoczesna wiedza praktyczna.

12. Czy uczniowie byli informowani o fakcie odbycia przez nauczyciela praktyk zawodowych? Czy odnotowano różnicę w sposobie i programie nauczania przedmiotów zawodowych po odbyciu praktyk zawodowych?

Jak wynika z informacji uzyskanych od uczniów, w przypadku 81% nauczyciele poinformowali ich o fakcie uczestnictwa w Projekcie. Uczniowie tej branży byli najlepiej poinformowani o uczestnictwie ich nauczycieli w Projekcie w porównaniu z innymi branżami.

Dodatkowo, praktycznie wszyscy ankietowani, którzy wcześniej zostali poinformowani przez nauczycieli o uczestnictwie w programie praktyk zawodowych, otrzymali od nauczycieli również informację na temat przedsiębiorstw, w których odbywane były praktyki (m.in. ich strukturze, funkcjonowaniu, posiadanym sprzęcie).

Jedynie 38% ankietowanych nie zauważyło zmian w programie nauczania przedmiotów zawodowych przez nauczycieli biorących udział w Projekcie. Jest to jeden z lepszych rezultatów w porównaniu z innymi branżami. Największa część ankietowanych (prawie co drugi) zaobserwowała zmiany przejawiające się przekazywaniem większej ilości informacji o nowych technologiach

13. Czy potrzeba uczestnictwa nauczycieli/ instruktorów zawodu w szkoleniach/praktykach jest dostrzegana?

W odpowiedzi na pytanie 11 zauważono już, że zdaniem badanych nauczycieli doskonalenie zawodowe jest koniecznym elementem ich pracy. Ponieważ ich uczestnictwo w szkoleniach/praktykach jest jednoznaczne z doskonaleniem zawodowym, dlatego poparcie ze strony badanych na rzecz podejmowania podobnych działań jest jak najbardziej zrozumiałe.

Wiedza zdobyta przez nauczycieli podczas trwania praktyk zawodowych oceniona została pozytywnie (wysoko i bardzo wysoko) przez ponad połowę ankietowanych. Jest to jedna z wyższych not udzielonych nauczycielom spośród wszystkich branż. Znacząca część uczniów nie jest w stanie tego ocenić. Kontynuacją takiego myślenia widać w potrzebie uczestnictwa nauczycieli w szkoleniach i praktykach. Ankietowani w większości są zdania, że nauczyciele powinni się doksztalać.

14. Czy uczniowie zmienili sposób postrzegania nauczycieli zawodu (wizerunek) po odbyciu przez nich praktyk?

W opinii ponad połowy uczniów nauczyciele zyskali po uczestnictwie w praktykach zawodowych. Pozostali uczniowie nie widzą związku pomiędzy doksztalcaniem się nauczycieli, a ich postrzeganiem w codziennej pracy. Niemniej program praktyk zawodowych dla nauczycieli generalnie wpłynął pozytywnie na ocenę pracy nauczycieli. Ocena jakości informacji i wiedzy przekazywanej przez nauczyciela jest zdecydowanie wyższa po szkoleniu niż przed nim. Jest to zarazem najwyższy zanotowany przeskok ocen spośród wszystkich branż.

15. Czy uczniowie wykazują chęć poznania nowych technologii oraz wszelkich tematów zawartych w programie praktyk dla nauczycieli?

Na początek należy zauważyć że 79% uczniów interesuje się nowymi technologiami wykorzystywanymi w ich przyszłym zawodzie. Jest to najwyższy wynik w zestawieniu w porównaniu z innymi branżami. Zdaniem połowy ankietowanych (52%) szkoły prezentują w trakcie zajęć praktycznych nowatorskie/ nowoczesne technologie związane z przyszłym zawodem. Podobna liczba uczniów (49% ankietowanych) uważa, że ilość informacji dotyczących nowych technologii przekazywana na lekcjach jest wystarczająca.

16. Jak oceniana jest skuteczność praktyk zawodowych w kontekście pozyskania wiedzy praktycznej?

Nauczyciele po uczestnictwie w Projekcie znacznie lepiej oceniają swoją wiedzę z zakresu przedmiotów zawodowych zarówno na polu merytorycznym jak i praktycznym. Rezultat ten należy uznać za sukces Projektu, świadczący o jego skuteczności i trafności.

Potwierdzeniem tego są kolejne opinie nauczycieli. Wszyscy badani uważają bowiem praktyki zawodowe za przydatne (bardzo i raczej przydatne) w podnoszeniu i aktualizacji swoich kompetencji.

Po uczestnictwie w projekcie 22 na 24 nauczycieli zdecydowanie lepiej i raczej lepiej radzi sobie z prowadzeniem zajęć z przedmiotów zawodowych.

Wzrost kompetencji nauczycieli w trakcie trwania praktyk zanotowali również uczniowie. Jest to zatem kolejny głos oddający zasadność przeprowadzania praktyk zawodowych dla nauczycieli.

17. Czy uczestnicy oraz przedsiębiorstwa biorące udział w projekcie wyrażają chęć ponownego wzięcia udziału w tego typu przedsięwzięciu?

Praktycznie wszyscy nauczyciele biorący udział w Projekcie wyrażają chęć wzięcia udziału w podobnych inicjatywach. Taki rezultat jest potwierdzeniem już wcześniej zanotowanych opinii o skuteczności przedmiotowego Projektu, jak również jest to informacja o możliwości i potrzebie kontynuowania projektów praktyk zawodowych w tym środowisku.

5.2. Podsumowanie

1. Nauczyciele tej branży są generalnie najbardziej przekonani spośród wszystkich branż o swojej wysokiej lub wystarczającej wiedzy potrzebnej do prowadzenia zajęć zawodowych
2. Większość przebadanych nauczycieli miała zapewniony wgląd w dokumentację techniczną m.in. wykorzystywaną w przedsiębiorstwach, w których nauczyciele odbywali praktyki. Jednakże odsetek osób, którym nie zapewniono dokumentacji technicznej był najwyższy spośród prezentowanych branż..
3. Mniej niż połowa nauczycieli tej branży jest zdania, że placówki wyposażone są w nowoczesne maszyny i urządzenia umożliwiające wprowadzenie nowych zagadnień. Tym samym oznacza to pewne braki sprzętowe w szkołach i jest wskazaniem do podjęcia odpowiednich działań.
4. Zdaniem zdecydowanej większości ankietowanych uczniów, szkoły do których uczęszczają przekazują im aktualne informacje dotyczące przyszłego zawodu. Ta branża prezentuje się najlepiej pod tym względem na tle wszystkich badanych branż.
5. 79% uczniów interesuje się nowymi technologiami wykorzystywanymi w ich przyszłym zawodzie. Jest to najwyższy wynik w zestawieniu z innymi branżami.
6. Niecałe 2/3 ankietowanych uczniów tej branży, nie widzi potrzeby wprowadzania do szkół osobnych zajęć dotyczących nowych technologii. Uważają oni, że ilość informacji dotyczących nowych technologii przekazywanych na lekcjach jest wystarczająca.
7. W tej branży w porównaniu z innymi branżami nauczyciele okazują się być najbardziej doceniani w kontekście osób, które powinny mieć wpływ na aktualizację programu nauczania w szkołach

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

8. Uczniowie tej branży byli najlepiej poinformowani o uczestnictwie ich nauczycieli w Projekcie.
9. Jedynie 38% ankietowanych nie zauważyło zmian w programie nauczania przedmiotów zawodowych przez nauczycieli biorących udział w Projekcie. Jest to jeden lepszych rezultatów w porównaniu z innymi branżami.

5.3. Rekomendacje z badania

Z uwagi na specyfikę projektu rekomendacje są powtórzeniem propozycji zawartych w raporcie głównym. Z tego względu nie zamieszczano ich w części poświęconej branży spożywczej oraz gastronomicznej.